

**Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Επικύρωση των δεξιοτήτων και των προσόντων που αποκτώνται μέσω της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης — Η πρακτική συμβολή της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών»**

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(2016/C 013/09)

**Εισηγητής: ο κ. Pavel TRANTINA**

**Συνεισηγήτρια: η κ. Marie ZVOLSKÁ**

Στις 22 Ιανουαρίου 2015, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29 παράγραφος 2 του εσωτερικού κανονισμού της, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα

*«Επικύρωση των δεξιοτήτων και των προσόντων που αποκτώνται μέσω της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης — Η πρακτική συμβολή της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών*

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)».

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 17 Ιουνίου 2015.

Κατά την 510η σύνοδο ολομέλειας, της 16ης και 17ης Σεπτεμβρίου 2015 (συνεδρίαση της 16ης Σεπτεμβρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 212 ψήφους υπέρ και 8 αποχές.

## **1. Συμπεράσματα και συστάσεις**

1.1. Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στην ταυτοποίηση, την καταγραφή και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της μη τυπικής μάθησης, κατά τρόπο που να είναι όσο το δυνατόν πιο συγκρίσιμα και κατανοητά για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, και δη τους εργοδότες και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

1.2. Τα κράτη μέλη οφείλουν να μεριμνούν ώστε οι πολίτες, ανεξάρτητα από την ηλικία ή το επίπεδο των προσόντων τους, να μπορούν να επικυρώνουν τα αποτελέσματα της αποκτηθείσας μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Η διαδικασία αυτή μπορεί να απαιτήσει την περαιτέρω συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που παρέχουν μη τυπική μάθηση, των δημόσιων αρχών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών, μεταξύ άλλων για ζητήματα όπως η χρηματοδότηση και η επικύρωση.

1.3. Η ΕΟΚΕ ζητεί την παροχή στήριξης προς όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, ιδίως τους κοινωνικούς εταίρους και άλλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ώστε να είναι ενήμεροι για τα οφέλη της επικύρωσης και να είναι σε θέση να συμμετέχουν ενεργά στον καθορισμό εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων και στον προσδιορισμό των επαγγελματικών προσόντων.

1.4. Είναι απαραίτητο να ενημερώνονται καταλλήλως οι πολίτες σχετικά με τα οφέλη, τις δυνατότητες και τους μηχανισμούς επικύρωσης των δεξιοτήτων. Η ΕΟΚΕ προτείνει στα κράτη μέλη να προβούν στην περαιτέρω ανάπτυξη των οργανισμών που παρέχουν τέτοιου είδους καθοδήγηση και συμβουλευτική και, ιδίως, να συμπράξουν με υπηρεσίες απασχόλησης, αλλά και με κέντρα πληροφόρησης νέων, εκπαιδευτικά ιδρύματα, εργοδότες, συνδικαλιστικές οργανώσεις, κέντρα επαγγελματικού προσανατολισμού, οργανώσεις νεολαίας, γυναικών, συνδρομής των μεταναστών και των ατόμων με αναπηρίες καθώς και δημόσιους οργανισμούς.

1.5. Η θέσπιση κατάλληλου εθνικού νομοθετικού πλαισίου αποτελεί προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ιστιμίας των πιστοποιητικών που λαμβάνονται με την ολοκλήρωση της επίσημης εκπαίδευσης αλλά και μέσω της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης. Αυτό συνεπάγεται σημαντικές απαιτήσεις όσον αφορά την ποιότητα των διαδικασιών επικύρωσης, για τις οποίες θα πρέπει να προβλεφθεί και η κατάλληλη οικονομική στήριξη, π.χ. από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

1.6. Η ΕΟΚΕ καλεί τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, και δη τα ιδρύματα δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης, να προωθήσουν περαιτέρω την επικύρωση των άτυπα αποκτηθέντων δεξιοτήτων και γνώσεων. Η ΕΕ διαθέτει πολλά παραδείγματα ορθής πρακτικής στον τομέα αυτόν, που πρέπει να προωθηθούν.

1.7. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι οι συλλογικές διαπραγματεύσεις και ο κοινωνικός διάλογος μεταξύ συνδικαλιστικών οργανώσεων και εργοδοτών μπορούν να αποτελέσουν σημαντική παράμετρο της διαδικασίας επικύρωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων της μη τυπικής μάθησης, καθώς και της διά βίου μάθησης. Είναι απαραίτητο να επιδιωχθεί με τα μέσα αυτά η επικύρωση των αποτελεσμάτων της μη τυπικής μάθησης, διότι αποτελεί σημαντικό στοιχείο του διαλόγου σχετικά με την απασχολησιμότητα και τα μέσα που την ευνοούν.

1.8. Δεδομένης της υψηλής ανεργίας που πλήττει τους νέους, είναι σκόπιμο να ευνοούνται οι δυνατότητες συνεργασίας μεταξύ των δημόσιων και ιδιωτικών γραφείων εύρεσης εργασίας, των εθελοντικών οργανώσεων (ιδίως εκείνων που απευθύνονται στους νέους) και των εργοδοτών. Η συνεργασία αυτή μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο προώθησης της προβολής της μη τυπικής εκπαίδευσης και της άτυπης μάθησης στις εθελοντικές οργανώσεις και αύξησης της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία και την αξία τους, αλλά και ως μέσο ενίσχυσης της αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

1.9. Για τον λόγο αυτό, πρέπει να υποστηριχθεί η ανάπτυξη και η χρήση των εργαλείων αυτοαξιολόγησης που βοηθούν τα άτομα να προσδιορίσουν και να περιγράψουν τα μαθησιακά τους αποτελέσματα, με αφετηρία την εμπειρία που αποκόμισαν στο πλαίσιο δραστηριοτήτων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη υποστηρίξει τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Διαβατηρίου Δεξιοτήτων και, στη συνέχεια, του προτύπου «Europass για την εμπειρία» (Europass Experience). Εκφράζει, λοιπόν, την απογοήτευσή της, διότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέστειλε τις προπαρασκευαστικές εργασίες για το πρότυπο «Europass για την εμπειρία», και την καλεί να μεριμνήσει για την επιτυχή ολοκλήρωση της πρωτοβουλίας αυτής.

## 2. Εισαγωγή: μη τυπική και άτυπη μάθηση

2.1. Παρά τη δυσμενή οικονομική και κοινωνική κατάσταση στην οποία βρίσκονται αρκετά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο της οποίας ακόμη και η ίδια η επίσημη εκπαίδευση δεν αποτελεί εγγύηση ένταξης στην αγορά εργασίας, η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί να μην επικυρώνει τους πολύτιμους άδηλους πόρους που απορρέουν από την εμπειρία και τις ικανότητες που αποκτήθηκαν με μη τυπικό και με άτυπο τρόπο.

2.2. Η επικύρωσή τους μπορεί να προσφέρει μια ευκαιρία, ιδίως σε ορισμένες μειονεκτούσες ομάδες (γυναίκες, μετανάστες, νέους, ηλικιωμένους εργαζόμενους). Παράλληλα, ωστόσο, δεν πρέπει να οδηγήσει στην ανεδαφική προσδοκία ότι θα φέρει ταχέα αποτελέσματα στην αγορά εργασίας. Για να μπορέσει να γίνει αυτό, είναι απαραίτητο η οικονομική και η κοινωνική πολιτική να είναι περισσότερο προσανατολισμένες στις επενδύσεις, στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, την καταπολέμηση της φτώχειας και στην αντιμετώπιση του κινδύνου κοινωνικού αποκλεισμού. Οι πολιτικές αυτές θα πρέπει, επίσης, να ευνοούν και να ενισχύουν τα συστήματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και επανεκπαίδευσης.

2.3. Η ΕΟΚΕ βασίζεται στο σημαντικό έγγραφο που συνιστά η σύσταση του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2012 για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης<sup>(1)</sup>. Σε αυτήν αναφέρεται: *Η επικύρωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, δηλαδή γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αποκτήθηκαν μέσω μη τυπικής και άτυπης μάθησης, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας και της κινητικότητας, αλλά και να δώσει αυξημένα κίνητρα για διά βίου μάθηση, ιδίως στην περίπτωση ατόμων που μειονεκτούν κοινωνικοοικονομικά ή που δεν διαθέτουν σημαντική εξειδίκευση. [...] η επικύρωση των σχετικών γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων μπορεί να παράσχει πολύτιμη συμβολή στη βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας, στην προώθηση της κινητικότητας και στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης.*

2.4. Το Συμβούλιο θεωρεί πως οι ακόλουθοι φορείς είναι νευραλγικοί φορείς που έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη διευκόλυνση της παροχής ευκαιριών για μη τυπική και άτυπη μάθηση και στις σχετικές διαδικασίες επικύρωσης: οι εργοδοτικές οργανώσεις, οι μεμονωμένοι εργοδότες, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, τα εμπορικά, βιομηχανικά και βιοτεχνικά επιμελητήρια, οι εθνικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων και πιστοποίησης μαθησιακών αποτελεσμάτων, οι υπηρεσίες απασχόλησης, οι οργανώσεις νεολαίας, οι διοργανωτές δραστηριοτήτων για νέους, οι πάροχοι εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

2.5. Όπως ορίζεται στη σύσταση του Συμβουλίου του 2012, τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν, το αργότερο το 2018 και σύμφωνα με τις εθνικές τους συνθήκες και ιδιαιτερότητες και με τον τρόπο που κρίνουν σκόπιμο, ρυθμίσεις για την επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης που θα παρέχουν στα άτομα τη δυνατότητα:

- να αποκτούν επικύρωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που απέκτησαν μέσω μη τυπικής και άτυπης μάθησης, όπως, οσάκις συντρέχει περίπτωση, μέσω ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων,
- να αποκτούν πλήρη, ή, οσάκις συντρέχει περίπτωση, μερική σειρά επαγγελματικών προσόντων με βάση τις επικυρωμένες εμπειρίες μη τυπικής και άτυπης μάθησης [...].

<sup>(1)</sup> <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:el:PDF>

2.6. Σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου, στις ρυθμίσεις για την επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης πρέπει να περιλαμβάνονται οι ακόλουθες παράμετροι, και παράλληλα να παρέχεται σε κάθε άτομο η δυνατότητα να επωφελείται από αυτές, είτε χωριστά είτε συνδυαστικά, ανάλογα με τις ανάγκες του:

- ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ των μαθησιακών αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν μέσω μη τυπικής και άτυπης μάθησης,
- ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ των μαθησιακών αποτελεσμάτων που έχει σημειώσει ένα άτομο μέσω μη τυπικής και άτυπης μάθησης,
- ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ των μαθησιακών αποτελεσμάτων που έχει σημειώσει ένα άτομο μέσω μη τυπικής και άτυπης μάθησης,
- ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης που έχει σημειώσει ένα άτομο μέσω μη τυπικής και άτυπης μάθησης με τη μορφή επαγγελματικού προσόντος, πιστωτικών μονάδων που οδηγούν σε ένα επαγγελματικό προσόν ή με όποιον άλλο τρόπο κρίνεται σκόπιμο.

Οι ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές του 2009 <sup>(2)</sup> για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης (και η επικαιροποιημένη έκδοσή του 2015) συντάχθηκαν για άτομα και οργανώσεις επιφορτισμένες με την καθιέρωση, την ανάπτυξη, την υλοποίηση και τη διαχείριση της επικύρωσης. Διάφοροι φορείς δραστηριοποιούνται σε διάφορα επίπεδα (ευρωπαϊκό, εθνικό, τομεακό και τοπικό) και σε διάφορα περιβάλλοντα (δημόσιος τομέας, ιδιωτικός τομέας και εθελοντισμός, εκπαίδευση και κατάρτιση, και υπηρεσίες της αγοράς εργασίας). Στόχος των κατευθυντήριων γραμμών είναι να αποσαφηνιστούν οι προϋποθέσεις διεξαγωγής επικυρώσεων και να ενημερωθούν τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τις επιλογές που τους προσφέρονται στα διάφορα στάδια της διαδικασίας.

2.7. Η ΕΟΚΕ έχει δηλώσει επανειλημμένα τη συμβολή της μη τυπικής εκπαίδευσης και τη σημασία της αναγνώρισής της. Εντούτοις, η παρούσα γνωμοδότηση συνιστά την πρώτη απόπειρα της ΕΟΚΕ να υποστηρίξει την αναγνώριση με ενοποιημένο τρόπο. Στόχος της είναι να παράσχει μια σύνοψη των απόψεων των αντιπροσώπων των εργοδοτών, των εργαζομένων και άλλων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, σχετικά με τις πρακτικές διαδικασίες επικύρωσης, και να υποβάλει υλοποιήσιμες προτάσεις βασισμένες στην οπτική τους.

### 3. Δεξιότητες και ικανότητες που αποκτήθηκαν μέσω μη τυπικής και άτυπης μάθησης

3.1. Η πτώση της παραγωγής που βασίζεται σε εξειδικευμένους τεχνίτες και σε διάφορα επαγγέλματα, αντίθετα, η άνηση του τομέα των υπηρεσιών, έχουν ως συνέπεια οι εργοδότες του 21ου αιώνα να αποδίδουν πλέον μεγαλύτερη βαρύτητα στον «χαρακτήρα» και στις «εγκάρσιες» και «μεταβιβάσιμες» δεξιότητες των εργαζομένων. Κατ' επέκταση, αυξάνεται επίσης η σημασία της διά βίου μάθησης και της επικύρωσης των γνώσεων και των δεξιοτήτων που αποκτώνται εκτός του σχολείου.

3.2. Το 2012 το Πανεπιστήμιο του Bath και η GHK Consulting διεξήγαγαν μια μελέτη για λογαριασμό του Ευρωπαϊκού φόρουμ Νεολαίας, διερευνώντας τον αντίκτυπο που έχουν στην απασχολησιμότητα των νέων η μη τυπική εκπαίδευση που παρέχεται στο πλαίσιο των οργανώσεων νεολαίας <sup>(3)</sup>. Οι οργανώσεις νεολαίας αποτελούν σημαντικό παρόχους μη τυπικής εκπαίδευσης. Το είδος επιμόρφωσης που προσφέρεται στο πλαίσιο των εν λόγω οργανώσεων δεν αποσκοπεί πρωτίτως στην αύξηση της απασχολησιμότητας· οι δεξιότητες, όμως, που αποκτώνται μέσω αυτής θα μπορούσαν να συμβάλουν, όπως ακριβώς δείχνει η πτυχή αυτή που αποτελεί αντικείμενο της έρευνας.

3.3. Η μελέτη καταλήγει στο γενικό συμπέρασμα ότι οι δεξιότητες που απαιτούν οι εργοδότες ανταποκρίνονται ξεκάθαρα στις δεξιότητες που καλλιεργεί ο τομέας της μη τυπικής μάθησης. Πέντε από τις έξι κοινωνικές δεξιότητες που ζητούνται συχνότερα περιλαμβάνονται στις δεξιότητες που αναπτύσσονται εντατικότερα στο πλαίσιο των οργανώσεων νεολαίας — με μοναδική εξαίρεση τον αριθμητισμό. Μεταξύ των μη τεχνικών δεξιοτήτων που ζητούν περισσότερο οι εργοδότες περιλαμβάνονται οι εξής: δεξιότητες επικοινωνίας, ικανότητες οργάνωσης και προγραμματισμού, ικανότητα λήψης αποφάσεων, ικανότητα εργασίας σε ομάδα, αξιοπιστία/ανεξαρτησία και αριθμητισμός. Αυτές οι μη τεχνικές δεξιότητες θεωρούνται βασικό στοιχείο για να μπορεί ένα άτομο να εκτελεί επιτυχώς μια εργασία. Εξάλλου, στο ίδιο πλαίσιο αναπτύσσονται ταυτόχρονα ορισμένα στοιχεία της προσωπικότητας, όπως ο δυναμισμός, η πρωτοβουλία και η δημιουργικότητα, προσωπικά χαρακτηριστικά που σχετίζονται με την αξιοπιστία ή την αυτονομία και την επιχειρηματική τόλμη.

<sup>(2)</sup> <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4054>

<sup>(3)</sup> [http://issuu.com/yomag/docs/reportnfe\\_print](http://issuu.com/yomag/docs/reportnfe_print)

3.4. Όλοι οι πολίτες καλούνται να μάθουν κατά τρόπο άτυπο και ή μη τυπικό, στο πλαίσιο της διαδικασίας της διά βίου μάθησης. Για παράδειγμα, πολλές γυναίκες (αλλά και άνδρες) που διαχειρίζονται οικογενειακά θέματα αναπτύσσουν δεξιότητες, οι οποίες μπορούν να μεταφερθούν στον χώρο εργασίας, κυρίως στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών. Αν κληθούν να αλλάξουν δουλειά λόγω απόλυσης ή λόγω της οικογενειακής τους κατάστασης, μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτές τις γνώσεις κατά τη μετάβασή τους στη νέα εργασία ή, εάν πρόκειται για μετανάστριες, προκειμένου να βρουν την πρώτη τους θέση εργασίας. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη απευθύνει έκκληση στα κράτη μέλη<sup>(4)</sup>, αφενός, «να επιταχύνουν τις διαδικασίες αναγνώρισης των προσόντων και της εμπειρίας που έχουν αποκτηθεί στο εξωτερικό, ώστε να μπορούν οι γυναίκες να βρουν θέσεις εργασίας που να αντιστοιχούν στις δεξιότητές και στις προσδοκίες τους» και, αφετέρου, «να θεωρούν ότι η εργασία σε ορισμένους τομείς (καθαριότητα, φύλαξη παιδιών, φροντίδα των ηλικιωμένων, ξενοδοχεία/καφετέριες/εστιατόρια, γεωργία κ.λπ.) μπορεί να προσφέρει ευκαιρίες στις μετανάστριες χαμηλής ειδίκευσης υπό τον όρο οι τομείς αυτοί να εξέλθουν από το πλαίσιο της αδήλωτης εργασίας, να αποκτήσουν επαγγελματικό καθεστώς και να αναβαθμιστούν, καθώς και να προβλεφθεί η εκπαίδευση των γυναικών σε αυτά τα επαγγέλματα ώστε να μπορούν να προχωρήσουν στην καριέρα τους». Η ΕΟΚΕ κάλεσε, επίσης, τους κοινωνικούς εταίρους «να διευκολύνουν, στις συλλογικές συμβάσεις, την αναγνώριση των προσόντων των μεταναστριών».

3.5. Για την επιτυχή επικύρωση της άτυπης και της μη τυπικής μάθησης είναι σημαντικό να μετατεθεί το κέντρο βάρους, ώστε να δίδεται έμφαση στα μαθησιακά αποτελέσματα. Από το 2004 και εξής, η στροφή αυτή ενθαρρύνεται ρητώς και κατά τρόπο συστηματικό στο θεματολόγιο πολιτικής της ΕΕ για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση. Μια νέα μελέτη του Cedefop (η οποία βασίζεται σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το 2013 έως το 2015) φανερώνει ότι η σημαντική εστίαση στα μαθησιακά αποτελέσματα κερδίζει επί του παρόντος έδαφος σε ολόκληρη την Ευρώπη — για παράδειγμα, κατά τη δημιουργία των εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων, τον καθορισμό και την περιγραφή των επαγγελματικών δεξιοτήτων, τη χρήση των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε βιογραφικά σημειώματα και αξιολογήσεις, αλλά και τη χρήση τους ως σημείων αναφοράς για λόγους επικύρωσης. Η προσέγγιση αυτή αναμένεται να οδηγήσει σε μεγαλύτερη διαφάνεια, συνάφεια, ποιότητα και σε αποδοχή της μη τυπικής και της άτυπης εκπαίδευσης. Σε πρακτικό επίπεδο, είναι σημαντικό να τίθενται σαφείς στόχοι στους μαθητές και στους σπουδαστές, στόχοι που να λειτουργούν ως κίνητρα, να παρέχουν ένα επίπεδο ευελιξίας στην πορεία μάθησης και να προσδιορίζουν την επιλογή των σπουδών ανάλογα με την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Ταυτόχρονα, για να είναι τα αποτελέσματα ποιοτικά, είναι σκόπιμο να βελτιωθούν επίσης οι ίδιες οι μέθοδοι και οι διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης.

3.6. Αυτό συνεπάγεται ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στην αξιολόγηση και στον καθορισμό των αποτελεσμάτων της μη τυπικής μάθησης κατά τρόπο κατανοητό για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, και διη για τους εργοδότες και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Στη συνέχεια, εφόσον ο ενδιαφερόμενος το επιθυμεί και υφίστανται οι κατάλληλες συνθήκες, τα αποτελέσματα της μη τυπικής μάθησης θα μπορούσαν να αναγνωριστούν ως πραγματικά επαγγελματικά προσόντα, ισότιμα των προγραμμάτων τυπικής εκπαίδευσης.

## 4. Πρακτικές πτυχές της επικύρωσης δεξιοτήτων και προσόντων

### 4.1. Πλαισίωση, καθοδήγηση και ενημέρωση

4.1.1. Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν, στο πλαίσιο της διαδικασίας επικύρωσης, ότι τα άτομα και οι οργανώσεις θα έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και συστάσεις ως προς τις δυνατότητες της επικύρωσης και τα αντίστοιχα οφέλη, καθώς και ως προς τις σχετικές διαδικασίες, και ότι η επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης θα υποστηρίζεται από κατάλληλη καθοδήγηση και παροχή συμβουλών, όντας, παράλληλα, εύκολα προσιτή.

4.1.2. Τα συστήματα επικύρωσης της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης πρέπει να υπακούουν στους δέοντες κανόνες, να λαμβάνουν δε υπόψη τις εθνικές, περιφερειακές και/ή τοπικές καθώς και τομεακές ανάγκες και συνθήκες.

4.1.3. Πρέπει να παρέχονται ευκαιρίες συμμετοχής στους πολίτες ανεξαρτήτως ηλικίας και επιπέδου προσόντων. Η διαδικασία αυτή μπορεί να απαιτήσει την περαιτέρω συνεργασία μεταξύ του μη κερδοσκοπικού κλάδου, των δημόσιων αρχών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών, συν τοις άλλοις και για ζητήματα όπως η χρηματοδότηση και η επικύρωση.

4.1.4. Οι πολίτες πρέπει να είναι ενημερωμένοι για τα πρόσθετα οφέλη που παρέχει η συστηματική συμμετοχή σε εθελοντικές οργανώσεις. Ακόμη και μια σύντομη περίοδος εθελοντισμού μπορεί να έχει μεγάλο αντίκτυπο στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και αυξημένη απασχολησιμότητα.

<sup>(4)</sup> Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ένταξη των μεταναστριών στην αγορά εργασίας» (ΕΕ C 242 της 23.7.2015, σ. 9).

4.1.5. Είναι απαραίτητο οι ενδιαφερόμενοι να αντιμετωπίζονται με τρόπο συντονισμένο και να ενημερώνονται καταλλήλως σχετικά με τα οφέλη της επικύρωσης των δεξιοτήτων, αλλά και σχετικά με τις επιλογές και τους μηχανισμούς πιστοποίησης. Συστήνουμε στα κράτη μέλη να προβούν στην περαιτέρω ανάπτυξη των οργανισμών που παρέχουν τέτοιου είδους καθοδήγηση και συμβουλευτική και, ιδίως, να συμπράξουν με υπηρεσίες απασχόλησης, αλλά και με κέντρα πληροφόρησης νέων, εκπαιδευτικά ιδρύματα, εργοδότες, συνδικαλιστικές οργανώσεις, κέντρα επαγγελματικού προσανατολισμού, οργανώσεις εθελοντών, νεολαίας καθώς και δημόσιους οργανισμούς.

4.1.6. Ουσιώδης και ωφέλιμη είναι η παροχή καθοδήγησης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επικύρωσης, ιδίως για τους νέους, σε όλα τα στάδια (από την ταυτοποίηση μέχρι την πιστοποίηση), με στόχο:

- να βοηθούνται οι νέοι στον προσδιορισμό των αναγκών τους και να τους παρέχονται κίνητρα ώστε να συμμετάσχουν στη διαδικασία,
- να καλλιεργείται ασφαλές περιβάλλον, κατάλληλο για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης με τους συμβούλους, δηλαδή όχι πολύ επίσημο, ώστε να νιώθουν άνετα,
- να παρέχονται, μεταξύ άλλων, κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με την επικύρωση ως αναγνωρισμένη μέθοδο που απευθύνεται σε συμμετέχοντες σε κατάρτιση χρησιμοποιώντας τους υφιστάμενους μηχανισμούς πληροφόρησης και συμβουλευτικής, εν ολίγοις να καταδειχθεί ότι η επικύρωση αποτελεί μια εφικτή λύση δίχως παράλληλα να δημιουργούνται ανεδαφικές προσδοκίες.

## 4.2. Συντονισμός των ενδιαφερόμενων φορέων

4.2.1. Κατά την άποψη του Συμβουλίου, τα κράτη μέλη πρέπει να προωθήσουν, τον συντονισμό και τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων φορέων στην ανάπτυξη και στην εφαρμογή των στοιχείων και των αρχών που συνδέονται με τη διαδικασία επικύρωσης. Για να διευκολυνθεί η συμμετοχή σε αυτή τη διαδικασία:

- οι εργοδότες, οι οργανώσεις νεολαίας και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών θα πρέπει να προωθούν και να διευκολύνουν την ταυτοποίηση και την καταγραφή των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν κατά την εργασία ή στο πλαίσιο εθελοντικών δραστηριοτήτων, καθώς και την έκδοση εγγράφων που να τα πιστοποιούν, με τη χρήση των κατάλληλων εργαλείων της Ένωσης για τη διαφάνεια, όπως εκείνα που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του Europass και του Youthpass,
- οι πάροχοι εκπαίδευσης και κατάρτισης θα πρέπει να διευκολύνουν την πρόσβαση στην τυπική εκπαίδευση και κατάρτιση με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτήθηκαν σε μη τυπικά και άτυπα πλαίσια και, αν κρίνεται δυνατό και σκόπιμο, με τη χορήγηση απαλλαγών και/ή πιστωτικών μονάδων για σχετικά μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτώνται σε αυτά τα πλαίσια.

4.2.2. Η ΕΟΚΕ θεωρεί, συνεπώς, σημαντική την παροχή στήριξης προς όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, ιδίως τους κοινωνικούς εταίρους και άλλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ώστε να ενημερώνονται για τα οφέλη της επικύρωσης και να είναι σε θέση να συμμετέχουν ενεργά στον καθορισμό εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων και στον προσδιορισμό των επαγγελματικών προσόντων. Η επίτευξη «πραγματικής» αλλαγής όσον αφορά τη στάση των συμμετεχόντων θα μπορούσε να αποδειχθεί ιδιαίτερα δύσκολη, ιδίως στα κράτη μέλη που δεν έχουν θέσει σε προτεραιότητα τον τομέα αυτόν ή στα οποία η στάση της κοινωνίας απέναντι στην επικύρωση της άτυπης ή μη τυπικής μάθησης δεν υποστηρίζεται πραγματικά σε εθνικό επίπεδο. Θα ήταν χρήσιμη η καθιέρωση μιας πλατφόρμας για τη στήριξη όσων έχουν ήδη σημειώσει πρόοδο στον τομέα αυτόν (μέσω πιλοτικών έργων, για παράδειγμα), όσον αφορά τις προσπάθειες που καταβάλλουν σε εθνικό επίπεδο.

## 4.3. Επικύρωση, εθνικά πλαίσια και συστήματα επαγγελματικών προσόντων

4.3.1. Τα κράτη μέλη οφείλουν να δίνουν τη δυνατότητα στα άτομα να αποκτούν πλήρη, ή όπου χρειάζεται, τμηματικά επαγγελματικά προσόντα με βάση τις επικυρωμένες εμπειρίες μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι ρυθμίσεις επικύρωσης συνδέονται με τα υφιστάμενα εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων και να ευθυγραμμίζονται με το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων, και ότι υπάρχουν συνέργειες μεταξύ των ρυθμίσεων επικύρωσης και των συστημάτων πιστωτικών μονάδων που εφαρμόζονται στο σύστημα τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως το ECTS και το ECVET.

4.3.2. Οι κοινωνικοί εταίροι και, μεταξύ άλλων, οι άλλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών πρέπει να συμμετέχουν όσο το δυνατόν περισσότερο, και να τους παρέχονται κατάλληλα κίνητρα, στον σχεδιασμό των εθνικών συστημάτων επαγγελματικών προσόντων. Η εμπειρία ορισμένων κρατών μελών δείχνει ότι, για να εφαρμοστούν διαδικασίες επικύρωσης σε τομεακό επίπεδο, πρέπει να συγκροτηθούν επιτροπές και μονάδες για τις δεξιότητες του εκάστοτε τομέα, και να στελεχωθούν με κατάλληλο προσωπικό. Στους τομείς που καθορίζονται κατ'αυτόν τον τρόπο, θα είναι δυνατή η κατάλληλη θέσπιση εθνικών προτύπων για τα επιμέρους επαγγέλματα και επαγγελματικά προσόντα.



#### 4.4. Διασφάλιση της ποιότητας της επικύρωσης

4.4.1. Τα κράτη μέλη πρέπει να εγγυώνται ότι εφαρμόζονται διαφανή μέτρα για τη διασφάλιση της ποιότητας, σύμφωνα με τα υφιστάμενα πλαίσια διασφάλισης της ποιότητας, τα οποία στηρίζονται σε αξιόπιστες, έγκυρες και πιστοποιήσιμες μεθοδολογίες και μέσα αξιολόγησης. Αυτό σημαίνει κυρίως θέσπιση κατάλληλης νομοθεσίας, δηλαδή ενός ρυθμιστικού πλαισίου για την επικύρωση και τις διασφαλίσεις που συνδέονται με την πιστοποίηση σύμφωνα με τα εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων που απορρέουν από το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων.

4.4.2. Κατά την ΕΟΚΕ, η προϋπόθεση αυτή σημαίνει ότι πρέπει να διασφαλιστεί η ισοτιμία των πιστοποιητικών που αποκτώνται μέσω της επίσημης και της μη τυπικής εκπαίδευσης ή της άτυπης μάθησης. Αυτό συνεπάγεται σημαντικές απαιτήσεις όσον αφορά την ποιότητα των διαδικασιών επικύρωσης, για τις οποίες θα πρέπει να προβλεφθεί και η κατάλληλη οικονομική στήριξη, π.χ. από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

#### 4.5. Επικύρωση από εκπαιδευτικά ιδρύματα

4.5.1. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διαδικασία επικύρωσης. Το Συμβούλιο συστήνει οι πάροχοι εκπαίδευσης και κατάρτισης να διευκολύνουν την πρόσβαση στην τυπική εκπαίδευση και κατάρτιση με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτήθηκαν σε μη τυπικά και άτυπα πλαίσια και, αν κρίνεται δυνατό και σκόπιμο, με τη χορήγηση απαλλαγών και/ή πιστωτικών μονάδων για σχετικά μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτώνται σε αυτά τα πλαίσια.

4.5.2. Η ΕΟΚΕ καλεί τα πανεπιστήμια να προωθήσουν περαιτέρω την επικύρωση των άτυπα αποκτηθέντων δεξιοτήτων και γνώσεων. Η Ιρλανδία θα μπορούσε, εν προκειμένω, να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση. Στην εθνική της στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση έως το 2030, υποστηρίζει το κοινωνικό λειτούργημα της ανώτατης εκπαίδευσης και την «αλληλεπίδρασή της με την ευρύτερη κοινωνία» ως «έναν από τους τρεις αλληλένδετους βασικούς ρόλους της ανώτατης εκπαίδευσης». Ορίζει την αλληλεπίδραση αυτή ως εξής: «συνεργασία με τις επιχειρήσεις, την κοινωνία των πολιτών, τα κοινά, την καλλιτεχνική, πολιτιστική και αθλητική ζωή, καθώς και με άλλους παρόχους εκπαίδευσης στην κοινότητα και στην περιφέρεια, και δίνει ολοένα μεγαλύτερη έμφαση στη διεθνή δέσμευση<sup>(5)</sup>».

4.5.3. Εντούτοις, τα αποτελέσματα της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης δεν μπορούν να αναγνωρίζονται μόνο από τα πανεπιστήμια. Στη Μάλτα, για παράδειγμα, τα πιστοποιητικά και τα προφίλ δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που παρουσιάστηκαν το 2010 αναγνωρίζουν κάθε μορφή μάθησης κατά τη διάρκεια της πενταετούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Παρέχονται πιστωτικές μονάδες, τόσο για την τυπική όσο και για την άτυπη εκπαίδευση, που ενθαρρύνουν τους μαθητές να επιδιώξουν τη συνέχιση των σπουδών τους σε υψηλότερο επίπεδο.

#### 4.6. Επικύρωση σε σχέση με την αγορά εργασίας

4.6.1. Στη σύσταση του Συμβουλίου τονίζεται η σημασία της χρήσης της διαδικασίας επικύρωσης στον χώρο εργασίας και συστήνεται στα κράτη μέλη να προωθούν τη συμμετοχή όλων των σχετικών φορέων, όπως: εργοδότες, συνδικαλιστικές οργανώσεις, βιομηχανικά, εμπορικά και βιοτεχνικά επιμελητήρια, και εθνικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία επικύρωσης των επαγγελματικών προσόντων. Οι εργοδότες πρέπει επίσης να προωθούν και να διευκολύνουν την ταυτοποίηση και την καταγραφή των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν κατά την εργασία.

4.6.2. Η επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης θα μπορούσε να αποτελεί μέρος συλλογικών συμβάσεων (όπως συμβαίνει στις Κάτω Χώρες), σύμφωνα με μια προσέγγιση που αποτελεί εξαιρετικό παράδειγμα παροχής της δυνατότητας επικύρωσης στους εργαζομένους και θα συνέβαλλε στην αποτελεσματική διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων στις επιχειρήσεις. Οι εργοδότες πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στην αξιολόγηση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων, τόσο στον χώρο εργασίας όσο και κατά τον σχεδιασμό προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης που να βελτιώνουν την αξία της επικύρωσης και συμβάλλουν στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης.

4.6.3. Οι συλλογικές διαπραγματεύσεις και ο κοινωνικός διάλογος μεταξύ συνδικαλιστικών οργανώσεων και εργοδοτών μπορούν να αποτελέσουν σημαντική παράμετρο της διαδικασίας επικύρωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων της μη τυπικής μάθησης, καθώς και της διά βίου μάθησης. Η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Μεταλλουργών (EOM) αποτελεί παράδειγμα έμπρακτης εφαρμογής αυτής της πρότασης σε ευρωπαϊκή κλίμακα, δεδομένου ότι φροντίζει να επικυρώνονται τα μαθησιακά αποτελέσματα της μη τυπικής μάθησης, πράγμα που αποτελεί σημαντική συμβολή στο διάλογο για την απασχολησιμότητα και τα μέσα που την εννοούν.

(<sup>5</sup>) Βλέπε "National Strategy for Higher Education to 2030" ("Εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση έως το 2030") ([www.heai.ie](http://www.heai.ie)).

4.6.4. Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι συνδικαλιστές αναλαμβάνουν ολοένα συχνότερα ένα νέο ρόλο, π.χ. όταν παρέχουν συμβουλές κατά τη διάρκεια της εργασίας τους ή όταν διαπραγματεύονται με τους εργοδότες την ελεύθερη πρόσβαση των εργαζομένων σε δυνατότητες κατάρτισης στον χώρο εργασίας. Στην Αυστρία, τη Δανία, τη Φινλανδία, τη Νορβηγία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων λειτουργούν ως «πρεσβευτές μάθησης», ενθαρρύνοντας τους εργαζόμενους να συνεχίσουν τη μάθησή τους και να εξακολουθήσουν να καλύπτουν τα κενά στα προσόντα τους, παρέχοντας ταυτόχρονα συμβουλές στις επιχειρήσεις σχετικά με τις ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων<sup>(6)</sup>.

4.6.5. Δεδομένου ότι οι εργοδότες, όταν προσλαμβάνουν εργαζόμενους νεακής ηλικίας με περιορισμένη ή καθόλου εργασιακή εμπειρία, εκτιμούν ιδιαίτερως τη συμμετοχή σε οργανώσεις νεολαίας, θα ήταν σκόπιμο να ενθαρρύνεται η συμμετοχή των νέων σε τέτοιες οργανώσεις ως τρόπος διευκόλυνσης της μετάβασής τους από το σχολείο στην εργασία<sup>(7)</sup>.

4.6.6. Επιπλέον, πρέπει να προβλεφθεί η παροχή των κατάλληλων συμβουλών καθώς και καθοδήγησης σε όσους επιθυμούν να εξασφαλίσουν την επικύρωση μη τυπικών ή άτυπων μαθησιακών αποτελεσμάτων, προκειμένου να είναι σε θέση —κατά το στάδιο της υποβολής αίτησης εργασίας— να παρουσιάσουν με τρόπο αποτελεσματικό τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απέκτησαν με μη τυπικά και με άτυπα μέσα, αλλά και να κατανοήσουν καλύτερα πώς εφαρμόζονται οι εν λόγω δεξιότητες στο περιβάλλον εργασίας και πώς αυτές τους βοηθούν σε συγκεκριμένα εργασιακά καθήκοντα. Πρόκειται για διαδικασία στην οποία μπορούν να συμβάλουν υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού, σχολικοί σύμβουλοι και πανεπιστημιακοί σύμβουλοι, οργανώσεις νεολαίας και γραφεία εύρεσης εργασίας, καθώς και εργοδότες και διεθνείς οργανισμοί. Οι φορείς αυτοί θα μπορούσαν επίσης να βοηθήσουν τους νέους παρέχοντάς τους πληροφορίες ως προς τις καλύτερες, ανά περίπτωση, λύσεις.

#### 4.7. Επικύρωση στον εθελοντικό τομέα

4.7.1. Στη σύστασή του, το Συμβούλιο επισημαίνει τη σημασία της ενεργού συμμετοχής του μη κερδοσκοπικού τομέα στα συστήματα επικύρωσης· οι οργανώσεις νεολαίας και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών θα πρέπει να προωθούν και να διευκολύνουν την ταυτοποίηση και την καταγραφή των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν κατά την εργασία ή στο πλαίσιο εθελοντικών δραστηριοτήτων, καθώς και την έκδοση εγγράφων που να τα πιστοποιούν, με τη χρήση των κατάλληλων εργαλείων της Ένωσης για τη διαφάνεια, όπως εκείνα που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του Europass και του Youthpass.

4.7.2. Το κοινό πρέπει να ενημερωθεί περισσότερο για την αξία που αποδίδουν οι εργοδότες στις δεξιότητες και τις ικανότητες που αναπτύσσονται σε μη τυπικό ή άτυπο πλαίσιο, για παράδειγμα μέσω του εθελοντισμού. Η παρατήρηση αυτή ισχύει ιδιαίτερως για τα άτομα με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, που συχνά δεν γνωρίζουν την αξία που έχει για τους εργοδότες μια τέτοιου είδους δραστηριότητα, και δεν είναι τόσο καλά καταρτισμένα σχετικά με τον τρόπο παρουσίασης των δεξιοτήτων αυτών.

4.7.3. Δεδομένης της υψηλής ανεργίας που πλήττει τους νέους, είναι σκόπιμο να ευνοούνται οι δυνατότητες συνεργασίας μεταξύ των δημόσιων και ιδιωτικών εταιρειών εύρεσης εργασίας, των εθελοντικών οργανώσεων (ιδίως εκείνων που απευθύνονται στους νέους) και των εργοδοτών. Η δράση αυτή μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο ενίσχυσης της προβολής της μη τυπικής εκπαίδευσης στις εθελοντικές οργανώσεις και αύξησης της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία και την αξία τους, αλλά και ως μέσο ενίσχυσης της αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

4.7.4. Πρέπει να υποστηριχθεί η ανάπτυξη προγραμμάτων αξιολόγησης και κατάρτισης στο εσωτερικό των εθελοντικών οργανώσεων, καθώς η αποστολή τους προϋποθέτει υψηλό επίπεδο ανάπτυξης δεξιοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να υπενθυμιστεί ότι οι δραστηριότητες που αναπτύσσουν οι εθελοντικές οργανώσεις είναι εξαιρετικά ποικίλες και, κατά συνέπεια, ποικίλλουν και τα κριτήρια βάσει των οποίων αξιολογούνται οι δεξιότητες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αυτών. Επίσης, είναι απαραίτητο να ενθαρρυνθεί η ενίσχυση της σύγκλισης στον τομέα του εθελοντισμού, ιδίως όσον αφορά την ορολογία και τις μεθόδους αξιολόγησης. Η ευθυγράμμιση των κριτηρίων θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα να αποκτήσουν περισσότεροι εθελοντές επίγνωση των δεξιοτήτων που αποκτούν μέσω της συμμετοχής τους σε εθελοντικές δραστηριότητες που είναι επωφελείς για την κοινωνία.

#### 4.8. Εργαλεία επικύρωσης

4.8.1. Η σύσταση του Συμβουλίου δίνει έμφαση στη σημασία που έχουν για την εξασφάλιση της διαφάνειας τα κοινά ευρωπαϊκά εργαλεία αναγνώρισης προσόντων, όπως τα πλαίσια Europass και Youthpass. Τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίσουν συνέργειες μεταξύ των ρυθμίσεων επικύρωσης και των συστημάτων πιστωτικών μονάδων που εφαρμόζονται στο σύστημα τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως το ECTS και το ECVET.

<sup>(6)</sup> Βλέπε «Learning while working: Success stories on workplace learning in Europe (Μάθηση κατά την εργασία. Η μάθηση στον επαγγελματικό χώρο: επιτυχημένα παραδείγματα στην Ευρώπη)», Cedefop, 2012, σ. 59.

<sup>(7)</sup> [http://issuu.com/yomag/docs/reportnfe\\_print](http://issuu.com/yomag/docs/reportnfe_print)

4.8.2. Οι γνώσεις και ικανότητες που αποκτώνται μέσω της συμμετοχής σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών έχουν, συν τοις άλλοις, συγκεκριμένη αξία στην αγορά εργασίας, συχνά ωστόσο δεν είναι αναγνωρίσιμες και η απόκτησή τους δεν τεκμηριώνεται επαρκώς. Πρέπει να υποστηριχθεί η ανάπτυξη και η χρήση των εργαλείων αυτοαξιολόγησης που βοηθούν τα άτομα να προσδιορίσουν και να περιγράψουν τα μαθησιακά τους αποτελέσματα, με αφετηρία την εμπειρία που αποκόμισαν στο πλαίσιο δραστηριοτήτων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Η κατάρτιση ενός προσωπικού χαρτοφυλακίου προσόντων μπορεί, π. χ., να έχει προστιθέμενη αξία για όσους σκοπεύουν να συνεχίσουν την κατάρτισή τους και επιθυμούν να υλοποιήσουν τις επαγγελματικές τους φιλοδοξίες.

4.8.3. Τα πιστοποιητικά και τα χαρτοφυλάκια αποτελούν σημαντικό στοιχείο της επικύρωσης των άτυπα αποκτηθέντων ικανοτήτων και προσόντων. Οι πάροχοι μη τυπικής εκπαίδευσης πρέπει να φροντίζουν να εκδίδουν πιστοποιητικά ή έγγραφα που να περιγράφουν λεπτομερώς τη φύση και τα αποτελέσματα της συμμετοχής στις άτυπες εκπαιδευτικές τους δραστηριότητες και να ενημερώνουν τους ενδιαφερόμενους για την αξία της συμμετοχής τους. Πιο συγκεκριμένα, πρέπει να ενημερώνουν τους συμμετέχοντες για τη σημασία των εν λόγω πιστοποιητικών από την άποψη της κατάρτισης (δηλαδή σχετικά με τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απέκτησαν στο πλαίσιο δραστηριοτήτων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις δεξιότητες αυτές όταν αναζητούν εργασία ή όταν επιθυμούν να συνεχίσουν την επαγγελματική τους κατάρτιση), ώστε τα πιστοποιητικά αυτά να μην θεωρούνται απλά αποδεικτικά στοιχεία επιτυχίας.

4.8.4. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη υποστηρίξει τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Διαβατηρίου Δεξιοτήτων και, στη συνέχεια, του προτύπου «Europass για την εμπειρία» (Europass Experience). Εκφράζει συνεπώς την απογοήτευσή της για το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέστειλε την υλοποίησή της εν λόγω πρωτοβουλίας.

Βρυξέλλες, 16 Σεπτεμβρίου 2015.

Ο Πρόεδρος  
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής  
Henri MALOSSE